25/10/2022

Ο Δημητριάδος Ιγνάτιος για τη Μικρασιατική Καταστροφή και την καλλιέργεια συλλογικής μνήμης

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού

Ο Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιος μιλάει για το νόημα της επετείου της Μικρασιατικής Καταστροφής και τις πρωτοβουλίες της Εκκλησίας.

Το 2021 η Εκκλησία της Ελλάδος, με αφορμή τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση και φέτος με την επέτειο της **Μικρασιατικής Καταστροφής** του 1922, συνεχίζει μια προσπάθεια ανακίνησης της μνήμης μας. Μέσα από μια σειρά πρωτοβουλιών διοργανώνει επιστημονικά συνέδρια και εκδηλώσεις για παιδιά και μεγάλους. Ο **Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ιγνάτιος** είναι και Πρόεδρος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας, που συστάθηκε. Σε συνέντευξη που παραχώρησε στην Athens Voice, μιλά για τις δράσεις της Εκκλησίας, την ευθύνη που αναλογεί στην Εκκλησία για την καλλιέργεια της συλλογικής ιστορικής μνήμης και τι είναι – τελικά- αυτό που λείπει από την Παιδεία και το σημερινό σύστημα στην Εκπαίδευση, όπως αναφέρει

χαρακτηριστικά.

Σε μια εποχή που η κοινωνία βιώνει δύσκολες στιγμές, μπορεί μία επέτειος μνήμης -εν προκειμένω της Μικρασιατικής Καταστροφής- να βοηθήσει πνευματικά τους ανθρώπους;

Κάθε επέτειος, είτε ευχάριστη, είτε δυσάρεστη, έχει την αξία της και τη θέση της στη διαμόρφωση της ιστορικής μνήμης. Η συγκεκριμένη είναι τραγική, διότι μας θυμίζει τη μεγαλύτερη καταστροφή του Ελληνισμού στον 20ό αιώνα, ενώ σύμφωνα με έγκριτους ιστορικούς, μπορεί να συγκριθεί μόνον με την ***Άλωση της Πόλης*** *το 1453. Όμως, μπορεί να καταστεί πολλαπλώς ωφέλιμη και να συμβάλει στην ενδυνάμωση του λαού μας, σε μια περίοδο που πλήττεται από ποικίλα και σοβαρά προβλήματα, ενώ βιώνει και βαθειά πνευματική κρίση. Και η βοήθεια αυτή προέρχεται από το παράδειγμα των προσφύγων προγόνων μας, που βίωσαν την καταστροφή, έχασαν τα πάντα, σε μια στιγμή, αντίκρισαν το φάσμα του θανάτου και πήραν τον δρόμο της προσφυγιάς και του ξεριζωμού προς την μητέρα πατρίδα, που μόνο φιλόξενη δεν αποδείχθηκε, τουλάχιστον στην αρχή. Άραγε, τί χειρότερο μπορεί να συμβεί στον άνθρωπο, αλλά και σε έναν ολόκληρο λαό! Κι όμως, αυτοί που γονάτισαν, σηκώθηκαν όρθιοι, αυτοί που έχασαν τα πάντα, δημιούργησαν από την αρχή θαυμαστά επιτεύγματα, αυτοί που γνώρισαν την απαξίωση και την αποστροφή των ελλαδιτών, αναγέννησαν την* ***Ελλάδα****. Κι όλα αυτά γιατί, φεύγοντας από την Ιωνία, πήραν μαζί τους τα πολύτιμα και απαραίτητα: την πίστη στον Θεό και τον απαράμιλλο ελληνορθόδοξο πολιτισμό. Ε, λοιπόν, ναι! Το παράδειγμά τους, αν μιμηθούμε, μπορούμε να ξεπεράσουμε οποιαδήποτε δυσκολία, να υπερβούμε την πιο μεγάλη κρίση.*

Όπως και πέρσι έτσι και φέτος, διοργανώνετε επιστημονικά συνέδρια και εκδηλώσεις σε όλη την Ελλάδα προσκαλώντας όλες και όλους τους ενδιαφερόμενους. Τι ακριβώς εκδηλώσεις είναι αυτές, τι μπορεί κάποιος να αποκομίσει από αυτές;

Νομίζω ότι η εργασία που επετέλεσε η Εκκλησία της Ελλάδος, διά της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητος, κατά τα έτη 2021 και 2022, με την ευκαιρία δύο σπουδαίων εθνικών επετείων, είναι ό,τι πιο μεστό και ολοκληρωμένο συνέβη στην Πατρίδα μας, με σκοπό την έγκυρη εντρύφηση στην ιστορία, τον απαραίτητο ιστορικό αναστοχασμό και την εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων για το παρόν και το μέλλον του λαού μας. Μάλιστα, η πραγματοποίηση δέκα επιστημονικών Συνεδρίων για το 1821, την προηγούμενη δεκαετία, τα Πρακτικά των οποίων έχουν εκδοθεί, όσο και τα συνέδρια που θα πραγματοποιηθούν για την Μικρασιατική Καταστροφή φέτος και τα επόμενα δύο έτη, αποτελούν μια πολυτιμότατη επιστημονική παρακαταθήκη, μέσα από την οποία ο καθένας μπορεί να μελετήσει κάθε ζήτημα που αφορά στην Επανάσταση και κάθε πτυχή της, μακριά από σωβινισμούς και ακραίες προσεγγίσεις, αλλά με

τρόπο επιστημονικά κατοχυρωμένο και ειλικρινή, που θέτει όλους μας ενώπιον ιστορικών αληθειών, κάποιες από τις οποίες μας πονούν, είναι όμως, πολλαπλώς ωφέλιμες. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε πλήθος Λατρευτικών, πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, ανά την Ελλάδα, με την ευθύνη της Εκκλησίας μας, που ανέδειξαν τον πλούτο της Παράδοσης και του Πολιτισμού μας, που αποτελούν, μαζί με την Ορθόδοξη Πίστη, τα συστατικά στοιχεία της ιδιοπροσωπίας μας.

Πώς αποτιμάτε την ανταπόκριση του κόσμου που σας παρακολουθεί μέχρι τώρα; Τι μηνύματα λαμβάνετε;

Τόσο τα Επιστημονικά διεθνή Συνέδρια, όσο και οι λοιπές εκδηλώσεις, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, πραγματοποιήθηκαν σε συνθήκες πανδημίας και με τους όρους που αυτή επέβαλε. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αδυναμία διά ζώσης συμμετοχής του λαού μας και την ενεργοποίηση των τρόπων επικοινωνίας και διασύνδεσης, που το διαδίκτυο μας προσφέρει. Είχε, όμως και τα πλεονεκτήματά του, όπως η συμμετοχή προσώπων από την Ελλάδα και το εξωτερικό, οι οποίοι, αν όλα εξελίσσονταν χωρίς τους περιορισμούς της πανδημίας, δεν θα μπορούσαν να συμμετάσχουν και να έχουν ενεργό ρόλο στις εκδηλώσεις μας. Με τα δεδομένα, λοιπόν, αυτά, είμαστε εξαιρετικά ευχαριστημένοι από την συμμετοχή τω ανθρώπων και κυρίως των νέων, που έχουν ειδική σχέση με το διαδίκτυο και μεγάλη άνεση στην χρήση των μέσων του κυβερνοχώρου, όπως φάνηκε από τις δύο Εθνοσυνελεύσεις των νέων της Εκκλησίας της Ελλάδος, που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο 2021, διαδικτυακά, με μεγάλη επιτυχία.

Υπάρχουν φωνές που υποστηρίζουν πως από το 1922 έως σήμερα, δεν έχουν καλλιεργηθεί όσο θα έπρεπε τα γεγονότα αυτά στη συλλογική μνήμη των Ελλήνων. Πιστεύετε ότι η Εκκλησία έχει μερίδιο ευθύνης;

Γι’ αυτόν ακριβώς το λόγο η Εκκλησία μας ανέλαβε και υλοποιεί αυτές τις σημαντικές πρωτοβουλίες, για την καλλιέργεια της ιστορικής μνήμης και τη διαμόρφωση ενός υγιούς πατριωτισμού, που είναι η απάντηση στις φωνές των άκρων και της μισαλλοδοξίας. Στην ίδια λογική κινείται και η κατεύθυνση στην οποία δρομολογήσαμε, τα τελευταία χρόνια και το περιεχόμενο των κατηχητικών μαθημάτων, που παράλληλα προς την διδαχή της Ορθόδοξης Πίστης και Παράδοσης, αποσκοπούν και στη διαμόρφωση ιστορικής και εθνικής αυτοσυνειδησίας, με τη χρήση, μάλιστα, σύγχρονων και με επιστημονικό τρόπο γραμμένων κατηχητικών βοηθημάτων. Παρατηρούμε, με ανησυχία, τα τελευταία χρόνια, την προσπάθεια αναθεώρησης της ιστορίας μας, που επηρέασαν, δυστυχώς, το περιεχόμενο και τον τρόπο διδασκαλίας του μαθήματος της ιστορίας στα σχολεία μας, επιχειρώντας να διαμορφώσουν γενιές Ελλήνων με χαλαρή ιστορική γνώση και άχρωμη εθνική συνείδηση. Θεωρούμε τη συστηματική αυτή προσπάθεια πολλαπλώς επικίνδυνη και εθνικά επιζήμια, σε μια εποχή, μάλιστα, που τα εθνικά μας δίκαια αμφισβητούνται και η εθνική μας ακεραιότητα

απειλείται, ανοικτά, πλέον. Φρονούμε, λοιπόν, ότι δεν έχουμε την πολυτέλεια να παίζουμε με την ιστορία μας, προσεγγίζοντάς την με τις προσωπικές, ιδιοτελείς προϋποθέσεις μας, αλλά να την μάθουμε σωστά και να την αγαπήσουμε, μέσα από τα διδάγματα τόσο των ένδοξων όσο και των τραγικών εμπειριών της. Εκεί αποσκοπούν και οι πρωτοβουλίες της Εκκλησίας μας, τα τελευταία χρόνια, αλλά και διαχρονικά.

Τι περιθώρια βελτίωσης πιστεύετε ότι υπάρχουν στο σύστημα της εκπαίδευσης για τη διατήρηση της συλλογικής μνήμης ιδιαίτερα στους νέους;

Το σύστημα εκπαίδευσης στην πατρίδα μας, τα τελευταία χρόνια, είναι προσανατολισμένο στη διαμόρφωση τεχνοκρατικών, κυρίως, προσωπικοτήτων, προωθώντας τους νέους σε επιλογές που αποσκοπούν στην επαγγελματική τους αποκατάσταση, ασχέτως αν ικανοποιούν τις εσώτατες ανάγκες τους. Με άλλα λόγια, από την Ελληνική Παιδεία και Εκπαίδευση σήμερα απουσιάζει το πνεύμα και κυριαρχεί η χρησιμοθηρία, με αποτέλεσμα μαθήματα όπως η ιστορία, τα θρησκευτικά και άλλα, να υποβιβάζονται, να υποτιμώνται και να θυσιάζονται σε εφήμερες σκοπιμότητες ή ελεγχόμενες ιδεολογικές προσεγγίσεις. Φοβούμαι ότι, τα όσα τραγικά και ειδεχθή γεγονότα συμβαίνουν στην πατρίδα μας τα τελευταία χρόνια, που ευτελίζουν το ανθρώπινο πρόσωπο και δολοφονούν τις νεανικές συνειδήσεις, οφείλονται, εν πολλοίς, στο ότι η Παιδεία μας έχασε τον ανθρωπιστικό προσανατολισμό της, απώλεσε το παραδοσιακό πνεύμα της, που θυσίασε στο βωμό του δήθεν προοδευτισμού και μοντερνισμού. Χάθηκε, επίσης, η εθνική στοχοθεσία στην Παιδεία, που θα έπρεπε να υπηρετούν όλοι όσοι, κατά καιρούς, αναλαμβάνουν να ηγηθούν στον ιερό αυτό χώρο, ασχέτως των προσωπικών ή κομματικών τους προσεγγίσεων και άλλα πρότυπα εκπαίδευσης κυριαρχούν, ξενόφερτα πολλές φορές, φτηνές απομιμήσεις, που ουδεμία σχέση έχουν με τον λαό μας, την ιστορία, την πίστη και τις καταβολές μας. Πρέπει ν' αλλάξει, λοιπόν, ο τρόπος προσέγγισης της εκπαίδευσης και να ενεργοποιηθούν εκπαιδευτικά μέσα που θα προσφέρουν αρχές και αξίες, ιερές και αιώνιες.

Ποια είναι τα μελλοντικά σχέδια της Επιτροπής; Θα συνεχίσει στην κατεύθυνση αυτή και τα επόμενα χρόνια;

Η Επιτροπή μας θα κινηθεί φέτος και ως το 2024 σε ρυθμούς Μικρασιατικούς, διότι, όπως αντιλαμβάνεστε, το πολλαπλό περιεχόμενο και οι ποικίλες διαστάσεις της επετείου δεν είναι δυνατόν να εξαντληθούν σε έναν χρόνο. Ήδη, το διήμερο 14-15 Οκτωβρίου, πραγματοποιήθηκε τα Α΄ Επιστημονικό Συνέδριο, αναφορικά με τις γενοκτονίες του Πόντου, της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης. Μέσα στο 2023 θα πραγματοποιηθεί το Β΄, με θέμα την Ελληνική και Χριστιανική κληρονομιά του Πόντου, της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης, ενώ προγραμματίζουμε και το Γ΄, για το 2024, με θέμα την συμβολή των προσφύγων

στην νεοελληνική κοινωνία του 20ού αιώνα. Εξαιρετικά σημαντική θα είναι και η έκδοση των Πρακτικών αυτών των Συνεδρίων, όπως συνέβη και με τα αντίστοιχα των 200 ετών από την Επανάσταση, που θα αποτελούν την επιστημονική συμβολή της Εκκλησίας της Ελλάδος στην μελέτη του Μικρασιατικού ζητήματος. Σε λίγες μέρες, επίσης, θα πραγματοποιηθεί, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, ο Β' Μαθητικός Διαγωνισμός για την Μικρά Ασία και αν θέλει ο Θεός, του χρόνου ο Γ'. Ο Συνοδικός σχεδιασμός περιλαμβάνει, επίσης, για το 2023, μεγάλη έκθεση ιερών Εικόνων των Μικρασιατών Αγίων. Όλα αυτά, σε συνδυασμό με τις επιμέρους εκδηλώσεις που πραγματοποιούν ήδη οι κατά τόπους Ιερές Μητροπόλεις, μεταξύ των οποίων και η Μητρόπολη Δημητριάδος, με το έντονο προσφυγικό της στοιχείο, συνιστούν μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για τον λαό μας και κυρίως τους νέους μας, να εντρυφήσει στην σύγχρονη ελληνική ιστορία, που τόσα έχει να μας διδάξει.